

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDÉLMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden December 27 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Nagy Britannia.

János és Lajos ő Anstria Cs. Fő Hertzegségek Decz. 2 - dik napján Skótzia-
nak fő városába Edinburgba megér-
keztek és ott nagy tisztelettel fogadtattak.
Más nap' az ott lévő kastélynak megszem-
lélésével töltötték idejüket; 4 - dikben pe-
dig az Edinburgi Tanács követséget
küldött ő Fő Hertzegségeknek tiszteletére,
's arról is Diplómákat küldött két drága
skatyuiyákban ő Fő Hertzegségeknek, hogy
ezen városnak polgáraivá felvétettek vagy
nevezettek legyenek.

Decz. 2 - dikán azt adta - ki a' hóna-
ponként kijövő tudósítás ő Nagy Britan-
niai K. Felségének egészségi körülállásai-
rol, hogy testére nézve jól, hanem elmé-
jére nézve most is a' régi állapotjában van.
Beszéllek, hogy az Orvosok a' tengerpar-
ton való lakást javasolják ő Felségének.

A' Londoni újságokban egy levéljött-
ki, mellyet valaki, ki a' Northumberland
nevű hajón Bonapartéval egygyütt utazott
Sz. Ilona szigetéig, innét Oct. 19 - dikén
indított útnak Anglia felé: —

„Mi ide, igen hosszszas és unalmas
útozás után, ezen hónap' 16 - dikán megér-
kezvén, Napoleont 18 - dikban a' szigetre
kiszállítottuk. Ő most falun egy Belcome
nevű nemes embernek házánál lakik addig,
mig, a' Kormányozói - Helytartónak Long-

wood nevű lakhelye az ő számára elké-
szítették. A' kik őtet ide kísérték nagyon
elbádjadtak a' hosszszú útozás miatt, és én úgy
itélek, hogy mind' ezek nem kevésse meg-
bánták, hogy erre vették magokat. Gene-
rális *Bertrandné*, ki már meglehetősen be-
széll Anglus nyelven, nekem azt mondá
ma, hogy ez a' sziget egy tsupa pusztaság,
's a' Démonnak, az *Unalomnak* hazája lé-
gyen. Ő már vissza kívánkozik Frantzia
országba ott hagyott gyermekeinek neve-
lésekre.

„Négyszer ebédlettem *Bonapartéval*;
ő ebédfelett igen kevészet beszéllett, többi-
re tsak az Admirálishoz szollott; kevés
mozgást tett, tsak ebéd után sétált széllyel
valami két órányit. Az ebédet fél óra alatt
elvégezte. Az ő legkedvesebb emberef
Generális *Bertrand*, és *Las Cases*;
ezeken kívül ritkán beszéllett mással vala-
kivel. Minden estve kártyázni szokott, a'
játékai, Loo, és Whist; ebéd után
schakkozik. Jókor feküdt 's későn kelt-
fel minden nap. Nagy kedvetlenséget mű-
tatott gyakran, 's az ólta sem vidamabb,
hogy ide megérkezett. —

„A' sziget szoros őrizet alatt tartatik;
a' kikötőhelyekben a' hajók és part közzé
jeladó tsajkák vagynak állitva; 's az egész
sziget körül olázkodnak a' Briggek és egyéb,
strázsáló hajók, úgy hogy innét, ha tsak

el nem repül, különben el nem szökik *Bonaparte*. Minden hajós embereknek el kell nap'le mentekor takarodni a' hajóik-ra; oly készen állanak minden hajók a' kikötőhelyekben, hogy az első jeladásra szélnek ereszthetik vitorláikat.

Az újságokban ilyen anekdota fordúl elő Bonaparténak ezen utazásáról: — General *Bertrand* így szólott egyszer az útbán az Anglus Admirálishoz *Cockburn*hoz: A' Császár nagyon megismeri az Urnak eránta való kedves magaviseletét, úgy hogy nékem ma reggel azt mondotta, hogy ha szintén elszökhetne is, még sem fogna élni az alkalmatossággal, csak azért, hogy egy tisztet, a' ki véle ily betsületesen bánik, galibába ne vigyen. — Admirális *Cockburn* így felelt *Bertrand*nak: „Ha ezt nékem Generalis Bonaparte magamnak mondotta volna: azonnal két strázsát rendeltem volna melléje.

Jóniai Egyesült Szigetek.

Ezen szigetekre nézve ilyen Kötést készítettek a' Szövetséges Hatalmasságok által arra kineveztetett Biztosok Párisban Nov. 5-dik napján: —

„Az igen szent és megoszolhatatlan Szentháromságnak nevében. —

„Ő Felsége a' Nagy Britanniai és Irlandiai egyesült Országok' Királya, ő Felsége az Auszriai Császár Magyar és Cseh országok' Királya, ő Felsége a' minden Oroszok' Császárja, 's ő Felsége a' Prussus Király, attól a' kívánságtól lelkesítettvén, hogy a' *Jóniai hét szigetek* állapotjának meghatároztatását illető alkudozások, melyek, a' Bétsi Congressuson felbeszakadtak vala, ismét útbá indittassanak, oly véggel, hogy ezen szigetek' lakosainak függetlensége, szabadsága, 's boldogsága bátorosagossa tetetődhessék az által, hogy ők 's az ő Constitutziójok, az Európai legnagyobb Hatalmasságok közül egygyiknek legközelebről való oltalmazása alá adattassanak; meghatározták, hogy minden kör-

nyúlállások, melyeknek ezen tárgyhoz valamelly befolyások van, végképpen, egy különös *Aktia* által intéztetessenek-el, melly *Aktának* a' Párisban 1814-ben Május 30-dikán költ Alkubol származó jusok, 's a' *Cerigo*, *Zante*, *Cephalonia*, *Santa Maura*, *Theaki*, és *Paxo* szigeteknek az Anglus fegyver által lett megszabadittatásokkor Nagy Britannia' részéről kiadott Nyilatkozatások, szoigálván fundamentomúl, az, mint a' Junius' 9-dik napján 1815-ben, a' Congressusnak végződésekor aláíratott közönséges Alkunak egy kiegészítő része, úgy tartatik; 's a' melly Aktának elkészítésére 's aláírására Biztosokat neveztek-ki a' Szövetséges Hatalmasságok, tudni illik ő Felsége a' Nagy Britanniai és Irlandiai egyesült Országok' Királya Robert Stewart 's Vice-Gróf *Castlereagh* urat és Lord *Arthur Wellington* Hertzeg, 's *Marquis* és Gróf Urat; ő Felsége mindeu Oroszok' Császárja pedig, Hertzeg *Rasoumofskyt* és Gróf *Capodistriát*, a' kik, a' nékiek adatott tellyes hatalmú irásokat-költönösen általtserelvén 's helyeseknek lenni találván, a' következő tikkelyekben egygyeztek-meg: —

„1). *Corfu*, *Cephalonia*, *Zante*, *Santa Maura*, *Theaki* (*Ithaka*), és *Paxo* szigeteik, a' hozzá tartozókkal egyetemben, abban az állapotban, melly az ő Felsége minden Oroszok' Császárja 's az *Ottomannus Porta* között az 1800-dik esztendőben Mártzius' 21-dikén készült kötésben leíratatva van, tegyenek egy különös, szabad, és független Státust, ilyen nevezet alatt: *Jóniai Szigetek'* egygyesült Státusaik. —

„2). Ezen Státusok ő Felségének a' Nagy Britanniai és Irlandiai egyesült országok' Királyának legközelebről való és másokat kiszorító oltalmazása alá helyeztetődnek. A' több alkúvó Hatalmasságok e'szerént az ezen szigetekhez lehető minden jusaikról és kívánságaikról lemondá-

nak, 's a' jelenlévő Alkunak minden intézeteiért kezesseget válnak. —

„3). A' Joniai Szigeteknek egygyesült Státusaik az őket védelmező Hatalmasságnak helybehagyásával magok intézik el a' magok belső organizációját, a' melynek minden részben lejendő állandósága 's megerősítettése végett különös gondolkodással fog ő Britanniai Felsege ezen Státusoknak törvényhozói és igazgatásbeli foglalatoskodások eránt viseltetni, 's e' végre egy *Fő Lord Biztos* fog kinevezni, a' ki minden ahoz megkívántató hatalommal és erővel felruháztatva, ezen szigeteken foglakni. —

„4). A' feljebb való tizikkélekben előfordult határozásoknak haladéok nélkül lejendő végrehajtása, 's a' most fennálló politikai rend' új elintéztetésének megfundaltatása végett, az Oltalmazó Hatalmasságnak *Fő Lord Biztos*a ki fogja rendelni egy törvényhozó gyűlés összehívattatásának formáit, 's a' melynek lépéseit is ugyantsak ő fogja kormányozni egy *Constitúciónak*, ezen szigeteknek számok-ra lejendő készítésében, a' mely *Constitúciónak* helybehagyására azután ő Britanniai Felsege meg fog kéréttetni. Addig míg ez a' *Constitúció* megkészől és helybehagyattatik, mindenik szigeten álljanak fenn azoknak eddig volt *Constitúcióik*, 's ezeken semmi változás ne tétetődhesék külföldben, hanem csak ő Britanniai Felsegének kabinet-i parantsolatja által. —

„5). Hogy ezen egygyesült szigeteknek lakósaik azon hasznok eránt, mellyek ebből az oltalmazásból folynak, feltétel nélkül való módon bizonyosokká tétetődjenek, 's a' végre, hogy az ezen oltalmazással összszetartatandó jusokat használni lehessen, hatalma leszen ő Britanniai Felsegének arra, hogy az ezen szigeteken lévő várakat és erősségeket elfoglaltassa, 's ezekben őrző seregeket tarthasson. Ezeknek az egygyesült Státusoknak fegyveres seregeik is az ő Britanniai Felsege' seregeinek fő vezére alá adattatnak. —

„6). Megégygyez ő Brit. Felsege abban, hogy minden környülállások, mellyek valamint a' most meglévő erősségeknek fenntartatását úgy szintén a' Britannus őrző seregeknek tartatását, zsoldját, 's az ő békesseges időbeli számjokat illetik, egy, ezen *Joniai* egygyesült Státusokkal, 's ezeknek jövedelmeikkel megégygyező különös *Alku* által, intéztessenek-el. Ugyan ezen *Alkuban* a' Britanniai 's Joniai Státusok között lejendő állapotnak (*Szernek*) minéműségei is, pontosan határozottassanak meg. —

„7). A' *Joniai* egygyesült szigeteknek, kereskedő zászlóikat az alkúvó Hatalmasságok között mindenik úgy tartsa, mint szabad és független Státusoknak zászlóikat. Azon színeken kívül, 's azon címere felett, mellyek ezen zászlókon az 1807-ik esztendő előtt voltak, hordozzanak ezek ennekutánna még egy más jegyet is, mellyet ő Britanniai Felsege ezen Státusoknak, azon oltalom jeleül, melly alá ezek vétettettek, adni, jónak fog találni; 's a' melly oltalomnak annál foganatosabbá való tétetődése végett ezennel kihirdettetik, hogy a' nevezett Státusoknak minden kikötőhelyeik, 's révpartjaik, a' tisztel tésbéli és katonai jusokra nézve, Britanniai pártfogás alatt lesznek. A' *Joniai* egygyesült szigetek 's az ő (*Austriai*) Cs. Kir. Apostoli Felsege' tartományai között való kereskedés, ezen szigetekben mind azokkal a' hasznokkal és könnyebbségekkel fog élni, mint Nagy Britannianak ugyan ezekkel való kereskedése. Ezen *Joniai* szigeteken csak kereskedésre ügyelő *Agenseket*, *Consulokat*, tarthatnak az idegen Hatalmasságok, 's ezen *Agensek* itt éppen azoknak a' rendeléseknek lesznek alájok vettetve, mellyek alá más független Státusokban vannak ezek vettetve.

„8). Mind azok a' Hatalmasságok, kik a' Párisban 1814-ben Május 30-dikán költ Alkút, 's a' Bétsi Congressusnak 1815-ben Jun. 9-dikén költ Aktóját aláírták, így

szintén a' két *Szicziák* Királya 's az *Ottomannus Porta* is, meghivattnak, hogy a' jelen lévő Alkuba lépjenek-bé. —

„9). A' jelenlévő tzikkelyek ratifikáltassanak, 's a' ratifikáció két hónapok alatt, vagy ha lehet még előbb is, tsereltesseki. Melynek bizonyságául a' kinevezetett telyeshatalmú Biztosok ezen Alkut aláírták, 's erre petsétjeiket reá ütötték. Így történt Párisban Nov. 5-dikén, Urunknak 1815-dik esztendejében.

„Aláírták: „*Castlereagh, Wellington.*
„*Hertzeg Rasoumowsky.*
„*Gróf Capodistria:*

Német Ország.

Landauban egy levelet hirdettek-ki, melyben így irt Párisból November 26-dikán Minister Státustitoknak *Vaublanc* a' *Landaui* Polgármesterhez: — „Kétségkívül tudja az ur, hogy mitsoda Alkura lépett ő Felsege a' Szövetséges Hatalmasságokkal. Ez, annak a' bűnös összeesküvésnek következése, mely a' Bitangolót Fr. országba vissza hozta vala. Bár melly terhesek legyenek is ennek feltételei, tsakugyan aláírattni parantsólia ezt a' Király, hogy mindenféle inségeknak, 's mellyek hazánkon feküdtek, határvettessék. Ezen Alku szerint négy várakat által enged Fr. ország a' Szövetségeseknek. *Landau* egyik ezek közzül. —

„Én, Uram! igen keserves kötelességet telyesítek, midőn arra kérem az Urat, hogy polgártársait azon szomorú áldozathoz elkészítse, mellyet tenni kénytelenítetnek. A' Király azt parantsolja nékem, hogy mondjam - meg az Uraknak, melly mély keserűségben volt legyen, midőn látta, hogy a' parantsoló kénytelenség arra kényszeríti, hogy az Urakat a' maga nagy familiájától elszakaszsa. Mint a' megtörténteknek szemmel-látói, magok megíthették azokat, és látták, hogy a' nazi' zis

lőitől való melly rútpártolás vitt légyenben-nünketa' veszedelem' örvényének szélére, 's előre is sajdítani kellett az Uraknak azt, hogy a' hazát áldozat-tétel nélkül megmenteni lehetetlen legyen. Az ő Felségét halmozva terhelő szenvedések között egy sem vala ő Felsegének keservesebb, mint ez a' ma nekem adott parantsolat. Elszakad't az a' kötél, melly az Urakat Frantzia országgal öszszetsatolta vala: az ő Felsege' jó indulatja azonközben örökké megmarad az Urak eránt; ezen szerentsétlen idők' historiájának' szomorú levelei meg fogják újítani annak a' mély keserűségnek emlékezetét, mellyel az Uraktól való elszakadás a' legjobb Királynak szivét általjárta. Legyen az Ur tolmátsolója ő Felsegének a' maga polgártársainál. Mondja-meg nékiek, hogy ő Felsege mostanában a' maga bánkodásának és szeretetének utolsó bizonyítását ajánlja nékiek. Új kötelességek adattak az Urakra; telyesítsék az Urak ezeket éppen azzal a' buzgósággal és egyenességgel, melly az Urakat mindenkor megkülönböztette; iparkodjanak az Urak ezeket telyesíteni, még abban a' gondolatban is indító okot keresvén az álhatatosságra, hogy ez az Uraktól kívántatott áldozat is használ Frantzia országnak megtartatására, a' melly gondolat enyhíteni fogja annak az elválasztásnak kegyetlenségét, mellyet egy elleneálhatatlan sors kíván az Uraktól.“

Császári Királyi F. M. Lajtnánt Báró Wimpfen ur, ilyen Proklamációt intézett Dec. 7 - dik napján az *Alsó Rénusi* departamentnek a' *Lauter*' bal partjág terjedő részében lakó néphez: —

„A' *Párisban* e' folyó esztendőben Novembernek 20-dik napján költ békeségkötés által Frantzia országtól elszakasztván, 's eddig való kötelességek és esküvéstek alól Frantzia országnak Királyától magától feloldoztatván, ő Felsegének az *Austriai* Császárnak uralkodása alá léptek.

„Ez az általlépés néktek nem lehet keserves, minthogy ti, eredetetekre, nyelveitekre, és szokásaitokra nézve Németek lévén, ismét Németekké lesztek. Ne tagadjátok meg ti ezt a tulajdonságotoha! Vetelkedjétek a' virtusokban és engedelmességben azokkal a' népekkel, a' mellyek *Austriának* szelid országló - páltzáját magasztalják. —

„Viseljétek, mint várni is lehet, tsendesen és minden tétovázás nélkül magatokat; az *Aus triai* polgári Kormánysszék kevés napok alatt bé fog közzítékbe tétettetni. A' katonai elfoglaltatás, mellyet én ő Felségének az *Aus triai* Császárnak nevében köztetek végrehajtok, a' ti terheiteket nem sokasítani, de sőt inkább nem soká, jóval kevesíteni fogja. — „Költ az *Aus triai* osztály sereg' hadi szállásán, Dec. 7-dik napján, 1815-ben. —“

„Aláírta: *Báró Wimphen.*

P r u s s z s i a.

Dantzka városát nagy szerentséltenség érte. Egy igen kemény boltozatú puskaporos torony, melly a' várkerítésen belől az egygyik kapú mellé volt építetve, Dec. 6-dikán reggel 9 órakor a' levegőbe felvetődött 's tsak nem leirhatatlan pusztítást tett a' városban. Valami 60 mázsa puskapor lévén még benne, éppen ezt akarták önnét kitakarítani. Tizennégyágyúzó katonák mentek bé a' toronyba mikor a' puskapor fellobbanván, azon helyen mindeneket úgy semmivé tett, hogy a' toronynak sem maradtott egy valami 12 nyomnyi mélységű gönörnél egyéb nyoma hátra. Leirhatatlan a' sokféle szerentséltenség, mellyet ez a' lobbánás okozott. Éppen vásár lévén, sok szekeres emberek mindenestül fogva összszéúzáttattak az utcákon; némelyek megölettetek; másoknak kezek vagy lábok szakasztatott ketté. Némely utcák kőomlássá lettek; némely gyermek a' szüleit, némely szülek gyermekeiket keresik.

Spanyol Ország.

Itt folytában követi az országlószék' az úgy nevezett *Epurations - systemát* (a' kitisztítás' munkáját) melly azt teszi, hogy mind azok a' másod rangú tisztviselők, *Alcadesek*, *Corregidorok*, 's egyebek, a' kik *Bonaparte József*' 's ő utánna a' *Cortesek*' idejében hivatalokat viseltek, letétettetvén, helyekbe mások tétettetnek. —

Amerikában a' *Caraccasi* vidéken egy Királyi sereget mostauság megverték az *insurgensek*, vagy, mint magokat nevezni inkább szeretik az, *independesek*.

B é t s

Nagy Lotteria, Siofzer Thaddé.
Nagy Kereskedőnél, Betsben.

Ezen *Lotteria* által, *Cseh* országban lévő *Czernovitz* nevű uradalom fog a' hozzá tartozó *Markwartz* nevű jószággal 's egy nagy *Vasbányával* egyetemben kijádtottatni. Mind ezek egygyütt 2,616,939 V. Cz. forintokra vannak betsültetve. Fekszik ezen uradalom a' *Tabor* kerületben; van egy szép kastélya, veterányes, 's gyümöltfás kertel, üveges házzal) egy szép *Anglus* kertel, 16 helységekkel, hat szállitmányokkal (koloniákkal, egy *Plebániával*, egy *filialissa*, egy *lokálissal*, egy *ser* és *páltnakafőzőházzal*, egy *hamúsírfőzővel*, egy *tsávaló házzal*, egy *tíz kortsmákkal*, hét *majorokkal*, öt *júhtenyésztetésekkel*, tizenöt *lisztörő* 's öt *fűrés*z *malmokkal*, két *téglaégető* helyekkel, egy *ványolóval*, 's egy *fejéritővel*. A' fekvő jószág áll: 3709 mérőre való szántóföldből; 1010 mérőre való kaszálóból, 643-ra való legelőből, 50-re való kertekből, 12,928-ra való erdőkből, és 452-tőre való tókból. A' *sarvas* *marha*' száma 227, a' *júh*' száma 1629 darabra telik. Az erdők adnak esztendőnként 13,000 öl *lág*y *fát*. *Vadászat* sok van. A' *Robóth* 26,676 *igás*, és 7089 *gyalogszerb*éi *munkásokból* áll 's, a' *fennmaradó* *Ro-*

bótosokból esztendőnként békerül még 7000 V. Cz. Forintból álló nyereség. A' vashánya oly nagy és tökéletes, hogy béhozhat esztendőnként 58 ezer Forintot. —

Ennek a' két millió hatszáz huszonhat ezer kiléntz száz harminthz V. Cz. Forintokra betsültetett uradalomnak kijázdása 186,700 sorscedulák által megy véghez; egy cedulának az árra 20 forint. A' főbb nyereség áll az Uradalomból 's a' hozzatarozó jószágból és vashányából, mellyek minden adósság nélkül adattatnak által a' nyertesnek. Mellestleg való nyerő is leszen 12,001, kiknek nyeresége mind egygyütt 654,240 forintra telik. A' vonás négy versben történik, úgy mint: a' jövő Jun. 17-dikén, Julius 8-dikén és 22-dikén, 's Aug. 12-dikén. A' fő nyerés az utolsó vonáskor történik. Minden vonáskor jádzanak mind a' 186,700 sors-cedulák az égygyik kerékben, a' másikkban pedig mindenkor 1500 nyerő cedulák. E'képpen minden vonáskor kimutatja magát a' nyereség is. Minden vonásbeli főbb nyerésnek van 750 megelőző 's ugyan annyi utánna' következő nyerő cedulája; 's minden kivonatódó szám fog kapni még egy ingyen való cedulát, mellyel a' játék még tovább folytatatik. Ilyen szabad cedula leszen 4500, avvagy mindenik vonásra 1500, mint-hogy a' nyerés mind a' négy rendbeli vonáskor 1500. — Így minden szám 30-szor nyerhet; p. o. Tegyük-fel, hogy az első vonáskor kijön a' 10-zes szám. E' tehát kap a' nyerésen kívül még egy szabad cedulát; tegyük-fel, hogy e' legyen 20. Tegyük-fel, hogy a' második vonáskor mind a' kettő kijön; ekkor kap, a' nyereségen kívül még két szabad számot; legye-

nek ezek 30 és 40. Ha a' szerentse úgy szolgál, hogy a' harmadik vonáskor mind a' négy szám kijön, ekkor a' négy nyereségen kívül még négy szabad számot kap, úgy hogy a' negyedik vonáskor már nyoltz számmal fog jádzani, 's ha ekkor ezek is mind ki találvaak jőni, így az egy 10-zes számmal, mellyért 20 Forintot fizetett volt, 30-szor fog nyerni a' jádzó.

Az utolsó vonas után tizennégy napok mulva fizettetnek ki a' nyereségek Bétsben a' Haruarktona 778 számú háznál *Slofzer Thaddé* úrnál a' *Steiner* úr 's Kompaniaja' kezessége alatt, a' ki általa' szabad sorscedulák is kiosztatnak. A' ki a' maga nyereségit hat hónapok alatt fel nem veszi, elveszti, 's adatik az a' Cs. K. invalidusok' és a' Czernowiczi szegények fundusának. Az Uradalom, tudni illik Czernowicz (melly egy kised város,) a' hozzá tartozókkal 's a' vashányával egygyütt, az utolsó vonás után egy hónap mulva, minden adósság nélkül általadattatnak a' nyertesnek. Az uradalomnak eddig való tulajdonossa, minden esetre, melly ugyan telességgel nem gyanittathatik megtörténhetőnek lenni, kikötötte magának, hogy a' kijázdást megmásolhassa: melly ha meg esne, az első vonás előtt egy hónappal ki fogna hirdettetni. — Az első vonásbeli fő nyerés 40,000, a' második beléi 50,000, a' harmadikbeléi 60,000 forintokat teszen; a' negyedikben a' jószágok teszik azt. Lesznek 30, 20, 10, 5, 4, 3, 2, 's egy ezer forintos nyerések, 's így alá felé 25 forintig.

Sors cedulákat Magyar országnak minden nagyobb városaiban, 's Erdélyben Kolosvárt Kozma Josef Tabularis Prokurátor úrnál, lehet vásárolni.

Decemb. 23-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 363 forintot Váltotcedulában. Egy Csász. aranyért 16 forintot 52 krt.